

Koronaepidemian vaikutusten arviointia

Etelä-Savon työllisyyteen, yritystoimintaan, aluetalouteen ja
toimialoihin

Päivitetty 10.6.2021

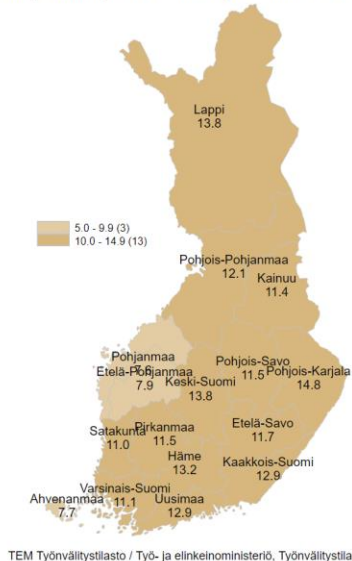
Pandemian vaikutukset työllisyyteen, yrityksiin ja aluetalouteen

Pandemian vaikutukset Etelä-Savon työllisyyteen

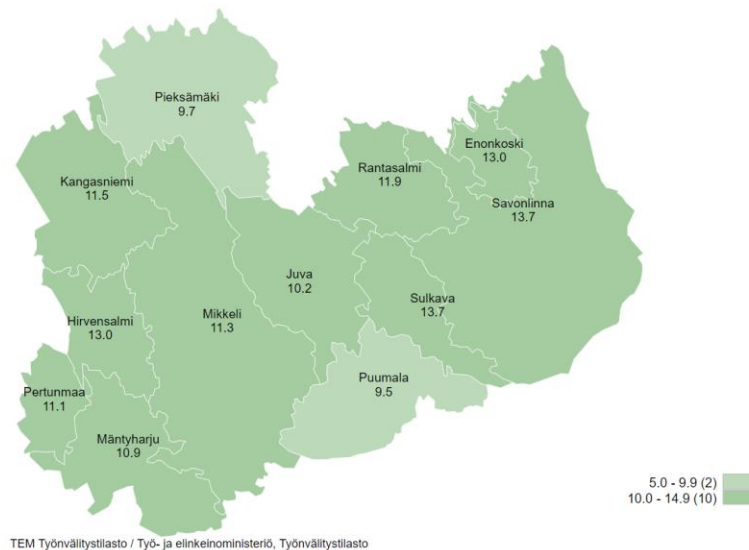
Etelä-Savossa oli huhtikuun lopussa (4/2021) työttömiä lähes 2 500 vähemmän kuin vuosi sitten. Alle 25-vuotiaita työttömiä oli 829, eli yli 300 henkilöä ja 29 % vähemmän kuin vuosi sitten. Yli vuoden työttömänä olleita oli huhtikuun lopussa 2 150 eli 49,5 % enemmän kuin vuosi sitten.

Lomautettuja oli huhtikuun lopussa 880, joka on lähes 2 200 henkilöä ja 71 % vähemmän kuin vuosi sitten. Lomautettuja oli kuitenkin kaksi kertaa enemmän kuin vuoden 2019 huhtikuussa. Koko maassa lomautettuja oli 53 900. Määrä on laskenut kolmasosaan vuodentakaisesta.

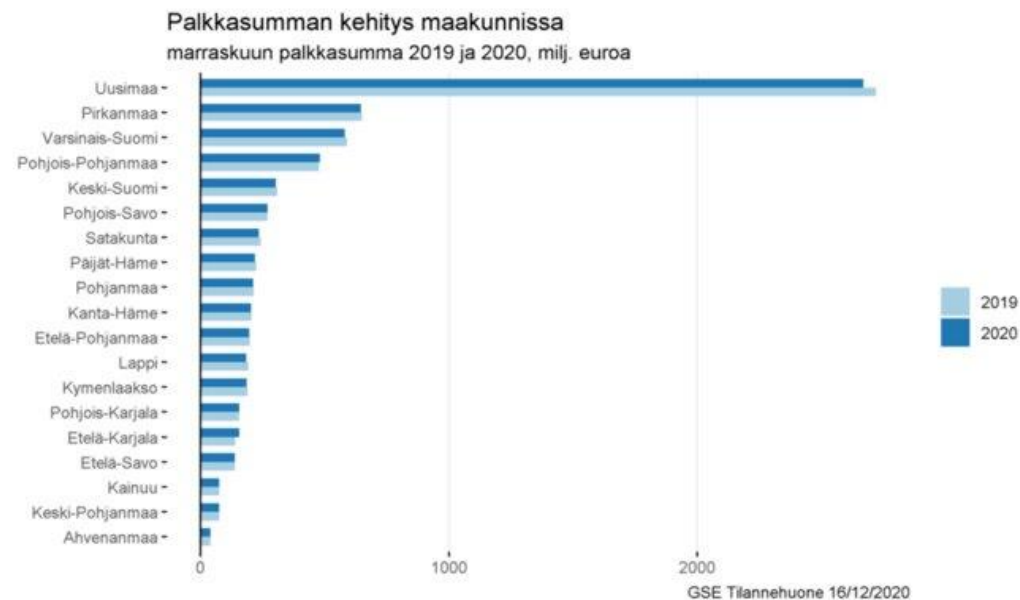
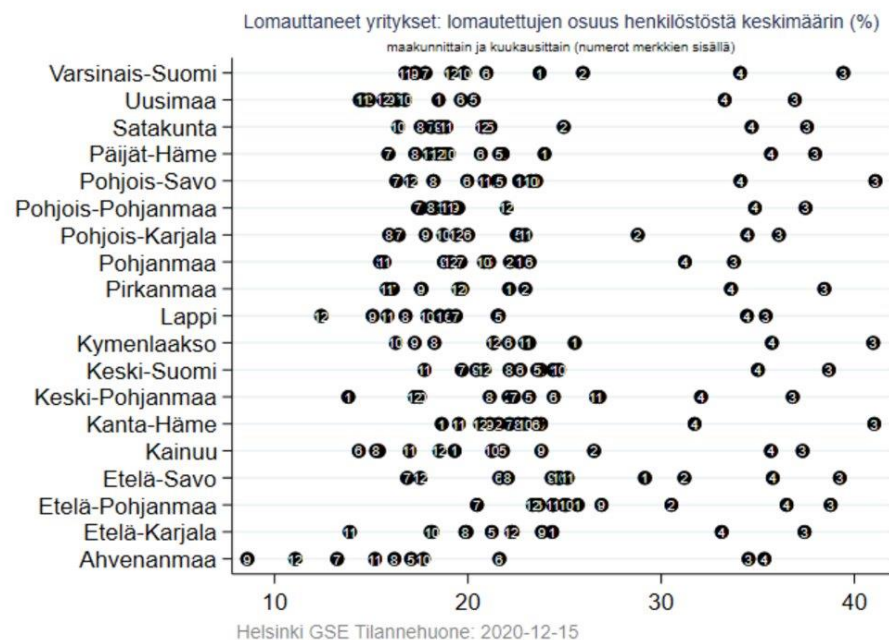
Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta ELY-keskuksittain

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta kunnittain

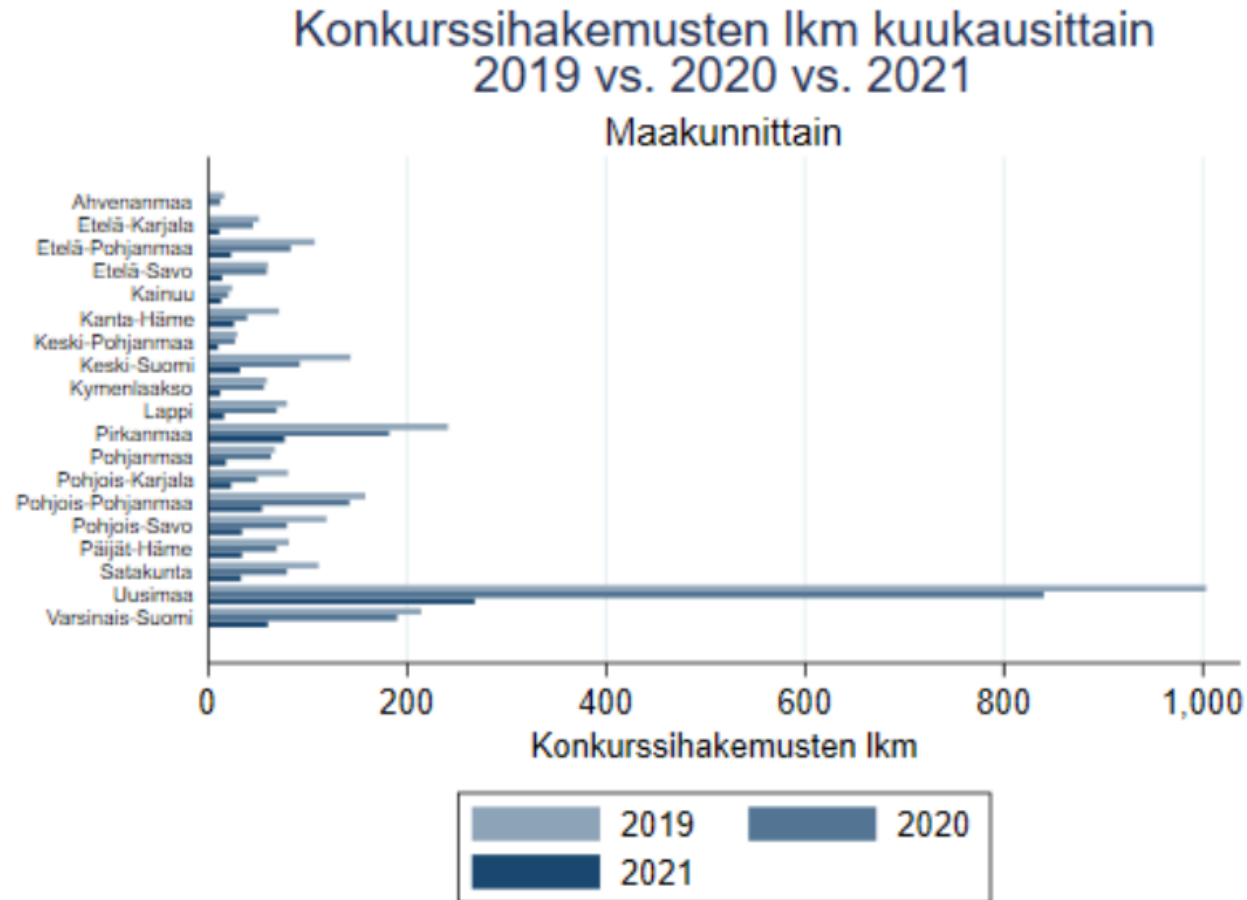

Lomauttaneet yritykset ja palkkasumman kehitys maakunnittain

Lähde ja kuvat: Helsinki GSE tilannehuone

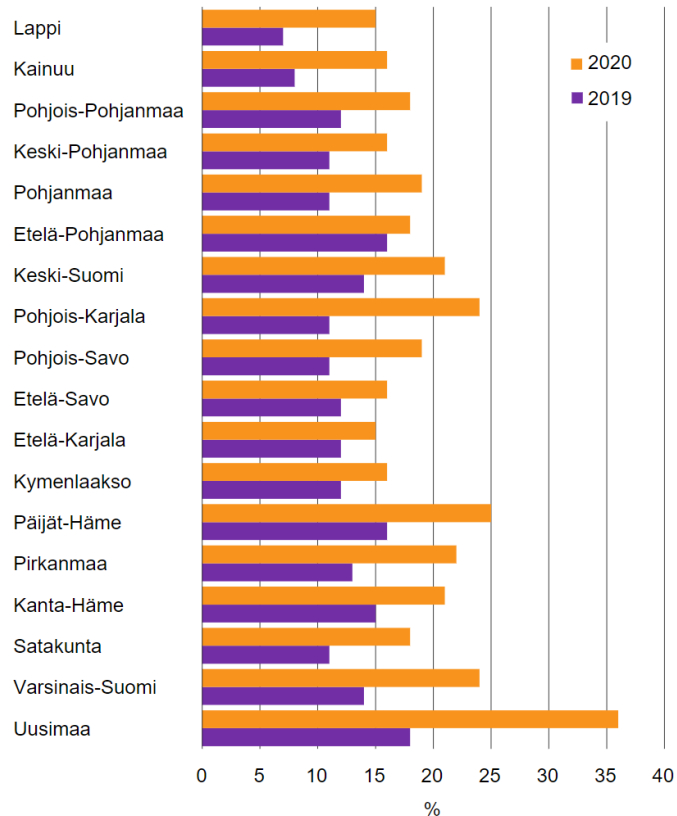
Konkurssihakemukset maakunnittain

Lähde ja kuva: Helsinki GSE tilannehuone 29.4.2021

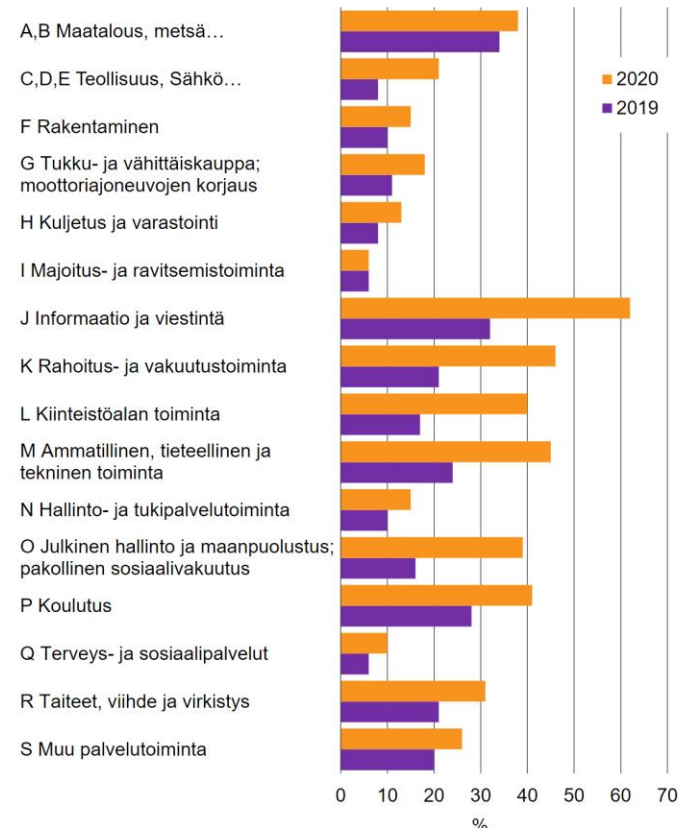
Etätyöntekijät maakunnittain ja toimialoittain v. 2019 ja 2020

KUVIO 2: SÄÄNNÖLLISESTI KOTONA TYÖSKENNELLEIDEN OSUUS
TYÖLLISISTÄ ASUINMAAKUNNAN MUKAAN 2019 JA 2020, %

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

KUVIO 1: SÄÄNNÖLLISESTI KOTONA TYÖSKENNELLEIDEN OSUUS
TYÖLLISISTÄ TOIMIALOITTAIN 2019 JA 2020, %

Huom! Maakunta on tässä yhteydessä se maakunta, jossa vastaajan vakituinen asuinkunta sijaitsee. Muutos kotona työskentelyssä näkyy muutoksena vastaajan asuinmaakunnassa, eikä esimerkiksi vapaa-ajan asunnon sijainti-maakunnassa, vaikka siellä työskentely olisikin mielletty kotona työskentelyksi.

Lähde ja kuvat Tilastokeskus: Tieto & trendit

Pandemian vaikutukset yritystoimintaan

- Etelä-Savon PK-yritysbarometrin (17.2.2021) mukaan puolet vastaajayrityksistä ennakoi suhdannenäkymän pysyvän ennallaan seuraavan vuoden kuluessa, hieman alle neljännes ennakoi suhdanteen paranemista ja tasan neljännes toisaalta heikkenemistä. Etelä-Savon saldoluku oli hieman miinuksien puolella, -3, samantasoisia tuloksia oli myös naapurimaakunnissa. Henkilöstömäärän suhteen Etelä-Savossa vallitsee lievästi negatiiviset odotukset ja sopeuttamistarvetta on neljänneksellä yrityksistä. Tuotekehitykseen satsataan mutta investointien suhteen ollaan hyvin varovaisia. Koko maan osalta yritysten suhdanteita kuvastava saldoluku oli hieman plussalla, +3. Poikkeuksellisesta tilanteesta huolimatta pk-yritysten odotukset lähiajan suhdannekehityksestä ovat luottavaiset ja osittain normalisoituneet vaikean viime vuoden jälkeen.
- Etelä-Savon kauppakamarijärjestön jäsenyrityksilleen (3.5.2021) osoittaman kyselyn mukaan yleinen kehitysnäkymä Etelä-Savossa on paranemaan päin. Liikevaihdon säilymistä ennallaan tai sen kasvamista ennakoivien yritysten määrä on kasvanut reilusti maaliskuusta. Myös suurten lomautusten riski on pienentynyt.

Pandemian vaikutukset aluetalouteen

- Etelä-Savo on ennen pandemiaa välttynyt suuremmilta talouden shokeilta monipuolisen elinkeinorakenteensa vuoksi. Yritysten osalta koronaepidemia iski odotetusti pahimmin keväällä 2020 palvelualoille, muilla toimialoilla vaikutukset ovat näkyneet viiveellä.
- Maakunnassa yleinen toimialariippumaton liikevaihdon suhdannekehitys oli laskussa jo vuonna 2019 ja vuoden 2020 ensimmäisellä kvartaalilla, aikana ennen laajemman koronaepidemian puhkeamista. Koko maan tasolla liikevaihdon kehitys oli samalla ajanjaksolla positiivisempaa.
- Koronapandemian ensimmäisen aallon aikaiset liikevaihtotiedot (30.9.2020 saakka) osoittavat, ettei talouden sukellus Etelä-Savossa ole ollut aivan niin syvä kuin muualla maassa. Toinen signaali tästä on se, että lomautettujen osuus työvoimasta on Etelä-Savossa ollut pandemian ajan maan pienimpiä. Uudet 31.3.2021 ulottuvat suhdannetiedot julkaistaan heinäkuussa.
- Etelä-Savon aluetalouden kehitykselle on ominaista, että talouden taantumaa mennään muun maan perässä ja samoin talous lähtee kasvukäyrälle jälkijunassa.

Toimialojen näkymiä

Toimialojen kehitys: Maatalous

- Maatalous ja elintarviketalous eivät ole immuuneja koronalle, mutta pandemian vaikutukset globaaleihin ruokamarkkinoihin jäänevät selvästi monia muita toimialoja pienemmiksi. Ruoka on välttämättömyyshyödyke, jolle riittää kysyntää. Kriisi on vahvistanut puhtaan ruoan käsittelyä. Tämän seurauksena suomalaisille elintarvikkeille voidaan odottaa kysyntää jatkossakin.
- Koronavirus on muuttanut maataloustuotteiden kulutuskysyntää sikäli, että ruokapalveluiden kysyntä on vähentynyt ja kulutus tapahtuu aikaisempaa enemmän kotitalouksissa.
- Maataloudessa korostuu voimakkaasti työn voimakas keskittyminen kevään ja kesän satokauteen. Työvoiman tarve Etelä-Savossa on vilkkaimman sadonkorjuun aikaan heinäkuussa lähennellen 2000 työntekijää. Aiemmin pääosin Itä-Euroopasta tulleen kausityövoiman sijaan työvoimaa saatiin vuonna 2020 lopulta kotimaasta ja jonkin verran tilat saivat käyttöönsä myös kokenutta ulkomaista työvoimaa. Tulevaa varten on aika miettiä myös pysyvämpiä kotimaisen työvoiman rekrytointitapoja alalle, joka on huoltovarmuuden kannalta tärkeä.
- Koronapandemian vaikutusten minimoimiseksi yrittäjät ovat noudattaneet erityistä varovaisuutta, koska ovat yleensä yrityksensä ainoita vakituisia työntekijöitä, jolloin sairastumisiin ei ole varaa.

Lähde: TEM alueelliset kehitysnäkymät / Etelä-Savo

Toimialojen kehitys: Metsä

- **Metsäsektorilla Etelä-Savon yksityismetsien hakkuuaikomukset kääntyivät vuonna 2020 hyvän loppuvuoden ansiosta 15 %:n nousuun vuoden 2019 notkahduksen jälkeen. Hakkuissa käänne ei ole ollut yhtä ripeää, mutta Luke ja PTT ovat ennustanut markkinahakkuiden lisääntyvän alkaneena vuonna 6 % edellisestä vuodesta.**
- **Havusahatavaran kysynnän kasvu maailmalla jatkuu mm. lisääntyvän puurakentamisen takia. Viime talvena notkahtanut kotimainen sahatavaran tuotanto elpyi odotettua nopeammin jo vuoden lopulla. Sahatavaran viennin ennakoitaan lisääntyvän edelleen tänä vuonna ja vientihintojen hienokseltaan vahvistuvan. Alalle peräänkuulutetaan investointeja kannattavuuden parantamiseksi ja investointeja on menossa sekä suunnitteilla myös Etelä-Savon yksiköissä.**
- **Vanerin näkymät ovat positiiviset ja viennin arvioidaan lisääntyvän noin 8 % työtaisteluiden värittämän viime vuoden jälkeen. Etelä-Savossa Punkaharjun kertopuutuotanto on pääsemässä laajennuksen jälkeen täyteen kapasiteettiinsa ja Savonlinnassa tehdään jalostusarvoa parantavia investointeja. Etelä-Savon vaneritehtaat ovat uutisoineet myös lisärekrytoinneista.**

Lähde: TEM alueelliset kehitysnäkymät / Etelä-Savo

Toimialojen kehitys: Teknologiateollisuus

- Teknologiateollisuuden alalla Etelä-Savossa yritysکوhtaiset erot korostuvat. Erityisesti globaaleista toimintaketjuista riippuvaisilla yrityksillä on ollut vaikeuksia pandemiatilanteessa. Vaikka lomautuksia oli syksyllä 2020 käynnissä Etelä-Savossa ja tuolloin näytti siltä, että osa yrityksistä joutuisi vielä turvautumaan irtisanomisiin, tilanne ei ole realisoitunut pelätyllä tavalla. (Lähde: TEM Alueelliset kehitysnäkymät / Etelä-Savo)
- Teknologiateollisuuden tuoreen katsauksen mukaan (4.2.2021) on kuitenkin tapahtunut selkeä käänne parempaan. Viimeisen vuosineljänneksen kehitys vuonna 2020 oli Suomessa yllättävän hyvää. Tilaukset kääntyivät viime vuoden lopulla selvään kasvuun. Myös tilauskanta vahvistui ja tarjouspyyntöjen määrä kasvoi. Kehitys on ollut positiivista kaikilla alatoimialoilla ja yritysten kokoluokilla.
- Tilanteeseen liittyy kuitenkin varauksia, sillä myönteisessä kehityksessä saattaa olla kysymys hetkellisestä tilausten purkautumisesta synkän koronakevään jälkeen. Epävarmuus sumentaakin pidemmän ajan näkymiä.
- Ennakkotietojen mukaan alan yritysten liikevaihto oli viime vuonna noin 83 miljardia euroa eli vajaat kaksi prosenttia suurempi kuin vuonna 2019.
- Teknologiateollisuuden tilauskantatiedustelussa mukana olevat alan yritykset Suomessa saivat uusia tilauksia loka-joulukuussa 2020 euroina peräti 60 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuosineljänneksellä ja 21 prosenttia enemmän kuin vuosi sitten vastaavana ajankohtana. Tilauskannan arvo oli vuoden vaihteessa 10 prosenttia suurempi kuin syyskuun lopussa ja 4 prosenttia suurempi kuin toissa vuoden joulukuussa.
- Loppuvuoden tilauskehityksen perusteella voidaan siten arvioida, että teknologiateollisuuden liikevaihto oli vuodenvaihteessa suunnilleen samalla tasolla kuin vuosi sitten.

Toimialojen kehitys: Rakentaminen

- Rakentamisen suhdannenäkymä Etelä-Savossa on tasainen. Maakunnassa rakentamisen kokonaisvolyymi oli vuonna 2020 kasvussa. Asuntorakentaminen on ollut tasaisella käyrällä, mutta julkisen palvelurakentamisen hankkeissa on kasvua ja samoin teollisuus- ja varastointirakentamisessa on investointi-intoa.
- Maakunnan uudisrakentaminen on painottunut Mikkeliin, mutta julkisia palvelurakennuksia on suunnitteilla ja rakenteilla ympäri maakuntaa. Julkiset hankkeet, asuntorakentamisen tasainen tarve, kasvava korjausrakentaminen ja teollisuus- ja varastorakentaminen pitävät jatkossakin maakunnan rakentamistoimialaa yllä.
- Rakennusteollisuuden (RT) marraskuun 2020 suhdannekatsauksen mukaan korona ei ole häirinnyt valtakunnan tasolla rakentamista vielä tänä vuonna, mutta tuleva vuosi näyttää hyvin epävarmalta. Jo edellisenä vuonna alkanut talouden epävarmuus enteili notkahdusta rakentamisessa.

Lähde: TEM alueelliset kehitysnäkymät / Etelä-Savo

Toimialojen kehitys: Kauppa

- Etelä-Savossa päivittäistavarakaupan ja rautakaupan vuosi 2020 oli vähintäänkin kohtuullinen. Mökkilomailun ja monipaikkaisen asumisen lisääntyminen paransi vähittäiskaupan tilannetta ehkä jopa normaalikesää enemmän, myös rautakauppojen. (TEM alueelliset kehitysnäkymät / Etelä-Savo)
- Kaupan liiton 3.2.2021 katsauksen mukaan kaupan alan kasvu jatkui vahvana vuonna 2020, mutta ala jakautui koronapandemian myötä selvästi voittajiin ja häviäjiin. Päivittäistavarakauppa, rautakauppa ja sisustuskauppa kehittyivät vahvasti. Erikoiskaupassa alakohtaiset vaihtelut olivat hyvin suuria. Kotoiluun ja ulkoiluun liittyvät artikkelit myivät hyvin, sen sijaan esimerkiksi vaatekauppa, optikkoliikkeet ja kultasepänliikkeet olivat vaikeuksissa. Verkkostonaminen kasvoi koronavuonna lähes viidenneksellä.
- Kaupan liiton mukaan digitalisaatio on kiihdyttänyt työllisyyden vähenemistä. Vuonna 2019 vähittäiskaupasta katosi 10 000 työpaikkaa ja vuonna 2020 jopa 15 000 työpaikkaa. Useimmat katosivat sellaisilta erikoiskaupan aloilta, joihin kohdistuu kansainvälistä kilpailua. Työllisten määrän supistumisen uskotaan tänä vuonna pysähtyvän väliaikaisesti, mutta kehitys jatkuu negatiivisena vuosina 2022–2023. Myös investointien uskotaan vähenevän.

Toimialojen kehitys: Matkailu- ja ravitsemusala

- Etelä-Savossa muun Suomen tavoin ensimmäisenä koronaviruksen ja siihen liittyvien rajoitusten negatiiviset vaikutukset otti vastaan matkailu- ja ravitsemusala. Erityisen merkittävää alalle vuonna 2020 oli Savonlinnan Oopperajuhlien ja muiden isojen tapahtumien peruuntuminen kerrannaisvaikutuksineen. Oopperajuhlat perutaan myös tulevalta kesältä ja monien muidenkin tapahtumien järjestäminen on epävarmaa. Poikkeustilanteen jatkuminen vuonna 2021 vaarantaa monien yritysten mahdollisuuksia selvitä kriisin yli. Kesän 2021 onnistuminen on kriittinen alueemme matkailuyritysten kannalta.
- Kotimaisten matkailijoiden suuri määrä ja vapaa-ajan asukkaiden selvästi pidempi kausi paikkasi ostovoimaa vuonna 2020. Korona-aikana menestyvät pienet hotellit, mökkimajoitus ja luontomatkailu.
- Suurin isku matkailualalle on kuitenkin lähes kokonaan tyrehtynyt kansainvälisten matkailijoiden virta. Matkailukautta pidentävät kansainväliset matkailijat puuttuvat ja mahdolliset kokoontumisrajoitukset vaikuttavat yritysmyyntiin.
- Alueen matkailuyrittäjillä on kuitenkin katse yli kriisin ja pandemian aikana on kehitetty uudenlaisia tuotteita ja palveluja. Etelä-Savon matkailu on pienimuotoista ja hajautunutta, mikä voi olla myös pidemmällä tähtäimellä etu, jos kuluttajat hakevat tulevaisuudessa fyysistä etäisyyttä, turvallisuutta ja puhtautta.

Lähde: TEM alueelliset kehitysnäkymät / Etelä-Savo

Toimialojen kehitys: Palvelualat

- Palvelualojen työnantajien (PALTA) suhdannekyselyn (helmikuu 2021) mukaan kolmasosa suomalaisista palveluyrityksistä toipuu koronakriisistä aikaisintaan ensi vuonna. Suhdannenäkymät ovat kaksijakoiset ja yritysten väliset erot suuret. Suhdannenäkymät j
- Viidennekseen yrityksistä koronakriisi ei ole vaikuttanut ollenkaan, ja vajaalla kymmenellä prosentilla yrityksistä korona on jopa vauhdittanut liiketoimintaa. Reilu kymmenesosa pelkää, ettei liiketoiminta koskaan palaa koronaa edeltävälle tasolle.
- Liikenteen ja logistiikan alalta katoaa vuonna 2021 PALTAn ennusteen mukaan jopa 9 000 työpaikkaa pääasiassa henkilöliikenteestä, edellisvuoden 9 000 työpaikan lisäksi.
- Myöskään viihteessä, virkistyksessä ja henkilökohtaisissa palveluissa ei ennusteen mukaan päästä tämän vuoden puolella kasvuun.
- Sen sijaan informaatio- ja viestintäpalveluiden sekä yritys- ja asiantuntijapalveluiden työllisyyden kasvu jatkuu. Esimerkiksi yritys- ja asiantuntijapalveluissa työllisten määrän ennustetaan kasvavan tänä vuonna kymmenellä tuhannella ja ensi vuonna yhdeksällä tuhannella. Monet asiantuntijapalvelut ovat pystyneet toimimaan pandemiassa lähes normaalisti.

Hanna Kautiainen
hanna.kautiainen@esavo.fi
p. 044 770 0519

Antti Rajala
antti.rajala@esavo.fi
p. 040 610 8205

esavoennakoi.fi
esavoennakoi@gmail.com
[@esavoennakoi](https://twitter.com/esavoennakoi) (twitter)